

SZÁZ PONTBAN A KÖZOKTATÁS MEGÚJÍTÁSÁÉRT

A köznevelés rendszere nem javítható! Az Eötvös József Szabadelvű Pedagógiai Társaság ezért száz pontban összefoglalta álláspontját és javaslatait egy új közoktatási törvény lehetséges megalkotásához. A száz pont szabadon felhasználható. „Szabad a gazda”.

A száz pont vitaanyag, amellyel kapcsolatos észrevételek megküldhetők a következő címre: eotvosjszpt@gmail.com.

Az oktatás társadalmi rendeltetése

A száz pontban megfogalmazottak a köznevelés rendszeréhez viszonyítva száznyolevan fokos fordulatot jelentenek a közoktatás társadalmi rendeltetése és célkitűzései megfogalmazásában. Esélyt a boldoguláshoz mindenkinek, s ne csak a kiválasztottaknak! Öntudatos, jogaikat és kötelezettségeiket ismerő, a hatalom gyakorlásában részt vevő polgárok, s ne kiszolgáltatott, megfélemlített alattvalók lépjenek ki a közoktatás rendszeréből! Ehhez sokszínű iskolarendszere, nyitott, szabad, befogadó, demokratikusan működő iskolákra, anyagilag megbecsült, szakmájában elismert, a társadalom bizalmát élvező pedagógusokra, az eszmék és gondolatok szabad áramlására van szükség. E célok megvalósításához vissza kell állítani a tanítás szabadságát és a tanulás szabadságát, amelyeket 2010 után az önkormányzatisággal, a véleménynyilvánítás szabadságával, a lelkiismereti és vallásszabadsággal együtt felszámolt az akkori hatalom. A száz pont ezért szakít a köznevelés alapfilozófiájával: mindenért az állam felelős, az állam szabályoz, ellenőriz, számon kér, szervez. Az állam meghatározza ki a jó pedagógus, mint ahogy meghatározza azt is miből, mit és hogyan taníthat a pedagógus. Az állam korlátozza a tanuláshoz való jogot, mivel meghatározza azt is, ki tartozhat a "középosztályba", kiből legyen közmunkás.. A száz pont változtat mindezekben. Abból indul ki, Magyarországnak nem az az érdeke, hogy a legszegényebb családokban élő gyermekek közül évente több ezren a minimális tudás, használható szakképzettség nélkül, tizenhat éves korukban kiessenek az iskolarendszerekből. Magyarországnak nem az az érdeke, hogy a fiatal korosztály csaknem fele olyan szakképzésben vegyen részt, amely nem nyújt korszerű ismereteket, nem készít fel a változásokra, nem teszi alkalmassá az egyént az önálló, felelős életre. Magyarországnak nem az az érdeke, hogy a pedagógusokat megfossza a gondolkodás jogától és kötelezettségétől, egy gépezet csavarjává, a hatalom kiszolgálóivá tegye őket. Éppen ellenkezőleg. Magyarországnak az az érdeke, hogy az óvodák, iskolák, kollégiumok ismét szabad alkotó, szellemi műhelyé váljanak, amelyekben a pedagógusok a szülők és a tanulók egymást segítve, egymással együttműködve valósítják meg a nevelés és oktatás célját: minden gyermek a lehető legteljesebb mértékben kibontakoztathassa személyiségét.

A száz pont abból indul ki, a közoktatásnak döntő a szerepe abban, hogy az országban élőknek reális esélyük legyen a boldogulásra. Döntő a szerepe abban is, hogy Magyarország képes legyen fejlődni, sikeresen teljesíteni. Az oktatási rendszer ugyanis meghatározza a foglalkoztatást és ezen keresztül kihat a gazdasági növekedésre. Az oktatás eredménye megjelenik mindenkinél, aki iskolába járt, és eljut arra a szintre, hogy a munkaerőpiacon hasznosítható tudásra, illetve azt igazoló bizonyítványra, oklevélre tegyen szert. Megjelenik a hatása annak is, ha az oktatási rendszer nem ér el eredményt, és úgy lépnek ki sokan a rendszerből, hogy nem szerezték meg a szükséges ismereteket, képességet és jártasságot ahhoz, hogy sikeresek legyenek a munkaerőpiacon. Az oktatási rendszernek hosszabb távú, az egész ország fejlődésére kiható hatása is van. Minél több azoknak a száma, akik sikeresen járják végig az oktatási rendszert, annál magasabb lesz az ország iskolázottsági szintje. Az iskolázottsági szint emelkedése hozzájárul ahhoz, hogy egyre csökkenjen

azoknak a családoknak a száma, ahonnan a gyermek az átlaghoz képest lényegesen rosszabb eséllyel indul az életnek. A száz pont ahhoz teremti meg a jogi kereteket, hogy minden polgárának esélye legyen a munkaerőpiacon való sikeres helyálláshoz, hogy az ország megindulhasson a fenntartható fejlődés útján.

A feladatmegosztás rendje

A száz pont visszaállítja a feladatmegosztás elvét a közoktatás szervezésében. Az állam feladata a közoktatás rendszerének az irányítása, az egész rendszer működését meghatározó szolgáltatások, például a vizsgarendszer s mérés-értékelés rendszere működtetése. A települési önkormányzatok felelnek a szolgáltatások helyi szintű megszervezéséért. Az intézményvezetők kötelessége biztosítani a közoktatási intézmény szakszerű, hatékony törvényes működését. Ez a megoldás összhangban áll az európai uniós elvárásokkal, a szubszidiaritás elvével.

A közoktatás rendszerét felváltó köznevelés rendszerében az állam az ágazati irányítás feladatai mellett átvette az oktatásszervezés feladatait, magához vonta az intézményfenntartással együtt járó feladatok jó részét. „Államosította” pedagógusokat is, bekényszerítve mindenkit egy felülről létrehozott közttestületbe, amelynek egyetlen érzékelhető feladata volt a pedagógusok féken tartása. Minden volt önkormányzati intézmény beolvadt egy hivatalba. A munkáltatói jogokat egy személy, a hivatal elnöke gyakorolta mindenki felett. Csak az maradhatott a pályán, aki hivatásához méltó magatartásával kiérdemelte azt. Abban a kérdésben, hogy ki a "méltó", az állami minősítő testület döntött.

„Államosították” a gyermeket is. A szülő köteles három éves korában óvodába adni gyermekét, és ezt követően köteles átengedni az általános iskolának reggel nyolctól délután tizenhat óráig. Azt viszont nem garantálja az állam, hogy az általános iskola után biztosítja mindenkinek a továbbtanulás lehetőségét. Nincs alanyi joga senkinek ahhoz, hogy érettségi bizonyítványt szerezzen. Az állami felelősség a tizenhat éves korra lehozott tankötelezettség megszűnésével elenyészett. Ezért ahhoz sincs alanyi joga senkinek, hogy bejusson egy szakiskolába, és szakképesítéshez jusson. Az állam a nehezebben haladó gyermekeket kiemeli az iskolarendszereből, és a szülő akarata ellenére átirányítja abba a HÍD-programba, amely nem adott a munkaerőpiacon hasznosítható tudást. A felvételiztetés rendszere, az iskolák befogadó képessége meghatározásának állami monopóliuma garantálta azt, hogy csak azok szerezhessenek használható tudást, akikre az állam támaszkodni kíván. A száz pont lebontja a közoktatás területén a mindent átölelő, elnyelő államot, és visszaadja a döntés felelősségét, a gondolkodás szabadságát, visszaállítja a tan- és tanítás szabadságát. Megszűnnek az állami intézményfenntartók. Megszűnik a Nemzeti Pedagógus Kar.

A szülői jogok visszaállítása

A száz pont visszaadja a szülőknek azt a jogot és felelősséget, hogy döntsenek saját gyermekük sorsáról. A szülők többségének határozott elképzelései vannak arról, hogy gyermeküknek milyen nevelést kívánnak biztosítani, melyik az az életút, amelyre fel szeretnék készíteni gyermeküket. Miután egy adott ország társadalmi fejlődésének, gazdasági és kulturális előrehaladásának egyik igen fontos előfeltétele a megfelelő szintű iskolázottsági szint elérése, nem vitathatóan a szülői érdekek mellett meg kell hogy jelenjen az állam érdeke is. Az állam érdeke, hogy az irányításhoz, a szolgáltatásokhoz, a gazdasági növekedéshez megfelelő számú, megfelelő felkészültségű szakember álljon rendelkezésre. Az állam érdekei és a családi érdekek ezért nem feltétlenül esnek egybe. Konfliktusba kerülhet a család gyermekének nevelésével összefüggő elképzelése az állam célkitűzéseivel, amelyek megvalósítása érdekében megszervezi az adott ország közösségéhez tartozóknak az oktatási rendszerét. A családi érdek és az államérek összeütközéséhez vezethet, hogy a nevelés és oktatás rendszerének működtetése jelentős közpénzek felhasználásával folyik. Ezért nagy kérdés, hogy milyen mértékig lehet figyelembe venni, elfogadni a családi, az egyéni igényeket. Az állam érdekei és a családok érdekei annál inkább egybeesnek, minél

szélesebb a támogatottsága azoknak a céloknak, amelyeket az állam megfogalmaz. Fordítva még szemléletesebb ez a kép: annál nagyobb a lehetősége a családi érdekek és az állam által megfogalmazott érdekek összeütközésének, minél szűkebb társadalmi közösség céljainak a megvalósítását tűzi maga elé az állam. Az európai unió elismeri és tiszteletben tartja a szülőnek azt a jogát, hogy megválassza a gyermekének adandó nevelést. Ezért a közoktatás rendszerének újrászabályozásában a kiinduló pont az egyéni érdekek és az állam érdekei összhangjának megteremtése.

A száz pont elismeri az egyénnek azt a jogát, hogy személyiségét a lehető legteljesebb mértékben kibontakoztassa. Ezért az egész rendszert az egyén, a család szolgálatába állítja. Minden szülőnek jogában áll eldönteni, hogy gyermekét önkormányzati, magán vagy egyházi intézménybe írta be.

A száz pont azonban az el nem kötelezett neveléshez, oktatáshoz való jogot deklarálja. A szülőnek széles körű választási lehetősége van abban is, hogy mikortól veszi igénybe az ellátó rendszert, illetve abban is, hogy gyermekének milyen felkészítést tart a legmegfelelőbbnek.

Az óvodai nevelés igénybevétele öt éves kortól kötelező. Minden szülőnek jogában áll eldönteni, hogy három éves korától kezdve beírta-e gyermekét vagy sem. A tankötelezettség kezdetét figyelembe veszi a gyermek iskolaérettségét. Ettől függően hat, hét vagy nyolcéves korban kell megkezdeni az iskolát. A tankötelezettség ismét a tizennyolcadik életévig tart. Mindenkinek joga lesz ahhoz, hogy eljusson az érettségi megszerzéséig. A száz pont erősíti a nyelvi felkészítést. A nyelvi előkészítő évfolyamok megszervezése, az angol nyelvből történő felkészítés elvárásaként fogalmazódik meg a középiskolákkal szemben. A szakiskolában is biztosítani kell azoknak a készségeknek, képességeknek a megszerzését, amellyel a megszerzett tudás bővíthető, megújítható. A szakiskolai tanulmányok befejezése után nemcsak jogi lehetősége, hanem az elsajátított ismeretek alapján valóságos lehetősége is lesz leérettségiznie annak, aki ezt fontosnak tartja. A száz pont ezekkel a megoldásokkal teljesíti az európai uniós elvárásokat, a gyermekek legalább kilencvenöt százaléka járjon óvodába, a korosztály minél nagyobb százalékban szerezzen érettségit. A szakképzés ne legyen zsákutca, készítsen fel az egész életen át tartó tanulásra.

Az önkormányzatiság helyreállítása

A száz pont megreformálja és visszahozza az önkormányzatiságot a közoktatás megszervezésében. Ezzel elismeri a közösségek jogát, ahhoz, hogy döntsenek saját ügyeikben az oktatás terén. A közoktatás korábbi rendszerében a nevelés és oktatás megszervezése helyi önkormányzati közügy volt. Az önkormányzati rendszer szétaprózottsága, a jövedelemtermelő képességük közötti hatalmas különbségek döntő módon befolyásolták az oktatás megszervezését. A tehetősebb önkormányzatok jobb minőségű oktatást adhattak a területükön élőknek, a hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok esetenként nem tudtak megbirkózni a közoktatás megszervezésének feladataival. Senki nem vitatta ezért, hogy az 1990-ben felállított önkormányzati rendszernek voltak hiányosságai. Nem az önkormányzatiságot kellett volna azonban megszüntetni a közoktatásban, hanem az önkormányzati rendszer hiányosságait kellett volna felszámolni. A közoktatás új rendszerében a nevelés és oktatás a településigazgatás középpontjába kerül, összekapcsolva a gyermek- és ifjúságvédelemmel, a szociálpolitikával, a közművelődéssel, a sporttal és a munkaerő-gazdálkodással.

A közoktatás megszervezésének felelőssége azonban járási szintre kerül. A települési önkormányzatok kötelező kistérségi társulást hoznak létre, amely ellátja a közoktatás szervezési, finanszírozási és az intézményfenntartói feladatokat. A járási közoktatási önkormányzati társulásnak tagja minden, az adott járás területén működő települési önkormányzat, függetlenül attól, hogy tart-e fenn közoktatási intézményt vagy sem. A társulás döntéseinek előkészítésében, végrehajtásában és megszervezésében részt vesznek a szolgáltatásban érdekelt képviselői. A száz pont visszaadja az önkormányzatoknak azt a jogot, hogy - amennyiben kérik és biztosítani tudják a feladatellátáshoz szükséges feltételeket - újra intézményfenntartóvá váljanak. A közoktatás feladatainak megszervezésében szerepet kapnak a regionális szinten létrejövő kötelező társulások. Ezeknek

központi szerepet szán a száz pont a szakképzés megszervezésében.

Az önkormányzati intézményrendszer nagyfokú együttműködést tesz lehetővé a különböző szolgáltató rendszerek között. Létrehozható a járási kistérségi közösségi tér, amelynek célja, hogy a közművelődési, a kulturális, a művészeti, a sport, a közoktatás, a médiaszolgáltatások rendszere egymással együttműködve, egymás tevékenységét kiegészítve megteremtse a feltételeket a helyi közösségi élet megszervezéséhez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez, az önképzéshez, az információkhoz való hozzáféréshez. Az önkormányzati intézményrendszerek összekapcsolása lehetőséget nyújt az ifjúsági esélyteremtés rendszerének a kialakításához is, amelynek célja, hogy a közoktatás intézményei, a gyerekvédelem, a családvédelem, a pályaválasztási tanácsadás intézményei feltárják azokat az okokat, amelyek hátráltatják a gyermek személyiségének kibontakoztatását, és kidolgozzák azokat a megoldási száz pontokat, amelyek alkalmasak a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésére, csökkentésére, megszüntetésére.

Az intézményi önállóság helyreállítása

A száz pont visszaállítja a közoktatási intézmények jogi személyiségét, az óvodák, iskolák, kollégiumok szakmai önállóságát. Megteremti az utat az egyéni tanulási útvonalak kialakításához, a tananyag csökkentéséhez, a modern pedagógiai módszerek alkalmazásához, az alapkészségek fejlesztéséhez.

Bevonja az intézményi döntéshozatalba a szülőket és a tanulókat. Az állami intézményfenntartás keretei között működő köznevelési intézmények nem rendelkeznek önálló költségvetéssel, elvesztették minden jogosítványaikat a gazdasági élet területén, nincs lehetőségük arra, hogy saját döntésük alapján megszervezzenek egy továbbképzést, egy tanulmányi kirándulást. Valamennyi állami intézmény elvesztette bérgazdálkodási jogkörét, az intézményvezetők elvesztették munkáltatói jogosultságait.

A közoktatási intézmények szakmai önállóságának visszaállítása az iskolák pedagógiai tevékenységénél bír különösen nagy jelentőséggel. Az iskolák államosításával együtt járt a központilag kiadott dokumentumok teljes felülvizsgálata. Új Nemzeti alaptanterv került kiadásra, új, kötelező kerettantervek jelentek meg. Ezeknek a központi dokumentumoknak nemcsak az a sajátossága, hogy az iskolák számára kötelezőek, hanem az is, hogy szinte teljes egészében lefedik a tanításra rendelkezésre álló időkeretet, és nem engedélyeznek eltérést az iskolák részére az előírt tartalom alól. További sajátossága ennek a szabályozásnak, hogy részletes követelményrendszert tartalmaz, amelyet minden iskola, minden osztályának és minden tanulójának azonos időszakra teljesítenie kell. Ez a megoldás alapjaiban tér el attól a trendtől, amely egyre inkább jellemzi az európai oktatási rendszereket: az állam fejlesztési feladatokat, célokat jelöl meg, amelynek elérésében az iskolák nagyfokú szabadságot kapnak. A fejlesztési feladatokhoz az iskola rendel hozzá követelményeket, és a pedagógusok nagyfokú módszertani szabadságot élveznek. Az iskolai önállóság biztosítása teszi lehetővé, hogy ne a tanulónak kelljen igazodni az elvárásokhoz, követelményekhez, hanem az iskola és a pedagógusok alkalmazkodjanak a tanulóhoz. Minden tanulónál egyéni tanulási útvonal kidolgozására van szükség, amely lehetővé teszi annak figyelembevételét, hogy milyen családi háttérrel rendelkezik, milyenek a szociális körülményei, és a személyisége legteljesebb kibontakoztatását milyen körülmények segítik vagy gátolják. A száz pont - a szakma által több mint egy évtizeden keresztül - kidolgozott Nemzeti alaptantervet visszahozza. Ez a Nemzeti alaptanterv kompetenciákban "gondolkozik", műveltségi területekben szabályoz, fejlesztési követelményeket és célokat határoz meg. Az iskolák a Nemzeti alaptanterv alapján készítik el a pedagógiai programjukat, és annak részeként fogadják el a helyi tantervüket. Ehhez az állam ajánlott kerettanterveket ad ki, illetve az iskolák vagy iskolafenntartók által kidolgozott kerettanterveket hagy jóvá.

A szakmai kontroll szerepe

Az iskolai szakmai önállóság nem létezhet megfelelő szakmai kontroll nélkül. A szakmai kontrollt azonban nem egy központosított állami szakfelügyeletnek kell garantálnia, hanem egy minőségbiztosítási rendszernek, amely a száz pont szerint három elemből áll: az intézményi, a fenntartói és az országos szintű minőségbiztosítás rendszeréből. A száz pont megteremteni a jogi feltételeket ahhoz, hogy az állam hatékonyan fel tudjon lépni minden hátrányos megkülönböztetéssel szemben. Az államnak minden lehetséges eszközt igénybe kell vennie ahhoz, hogy megszűnjön a fogyatékos gyermekeknek, vagy valamely nemzetiséghez, kisebbséghez tartozó gyermekeknek az indokolatlan szétválasztása, elkülönítése a többi tanulótól.

A teljes körű iskoláztatás megszervezése

A közoktatás egész pedagógiai folyamatának a középpontjában a gyermek áll. A száz pont visszaállítja a tizenéves korig tartó tankötelezettséget, megteremtve annak feltételeit, hogy minden tanuló a tanulmányi eredményei alapján, felvételi követelmények teljesítése nélkül a lehető legmesszebbre jusson el a közoktatás rendszerében. A teljes körű iskoláztatás megszervezése a járási kötelező társulás felelőssége. Minden tanuló választása szerint, a tanulmányi eredményei alapján jut tovább a nyolcadik évfolyam befejezése, az alapfokú iskolai végzettség megszerzése után a kilencedik évfolyamba. Kell, hogy legyen olyan iskola, amelyik nem tagadhatja meg a felvételét. Ez a cél megvalósítható olyan többcélú iskolában, amely tizenkét évfolyammal működik és ellátja valamennyi iskolatípus feladatait, vagy olyan, a különböző iskolatípusok közötti szakmai megállapodás alapján működő iskolatársulásban, amelyben biztosított a tizenkét évfolyamon való továbbhaladás lehetősége és valamennyi iskolatípus igénybevétele. A száz pont biztosítja az érettségiig való eljutást azoknak is, akik a tankötelezettség ideje alatt a szakiskolát fejezték be.

A pedagógus hivatás elismerése

A jó pedagógus nem munkát végez, hanem hivatását gyakorolja. Ehhez kell a pedagógus megbecsülése. A pedagógus megbecsülése azonban nem szűkíthető le a "fizetés" megemelésével. A pedagógus megbecsülése két részből áll: az erkölcsi megbecsülésből és az anyagi megbecsülésből. A kettő nem választható szét. A pedagógusoknak nem csak vissza kell kapniuk szakmai és módszertani szabadságukat, hanem az államnak meg kell teremteni azt az életutatót, amely vonzóvá teszi ezt a pályát. A száz pontban megfogalmazott életpálya elismeri a tisztességes illetményhez való jogot, és ehhez kapcsolódóan a speciális szakértelmet kívánó különleges feladatok megfizetésének a lehetőségét, valamint az átlagnál nagyobb munkateljesítmény honorálásának a lehetőségét. Az életpálya az új ismeretek megszerzésén alapul, s ösztönöz a meglévő ismeretek megújítására, elismeri a nevelő, oktató munkához kapcsolódó kutatói tevékenységet is. A száz pont megtartja a korábbi besorolásokat, biztosítja az elért juttatások megtartását, azonban az automatikus, mindenkinek egyformán járó további "béremelés" helyett ismét visszahozza azt a keresetkiegészítést, amely az átlagon felüli teljesítményt ismeri el. Helyreállítja a pótlékrendszer, visszahozva a megszüntetett pótlékokat, például a "nyelvpótlékot", a címpótlékokat. Elismeri ismét a pedagógus-szakvizsgát, és minden további vizsgáztatás nélkül átsorolja a szakmai követelményeket teljesítő pedagógusokat. Az előmeneteli rendszerben való továbbhaladás feltétele a nevelő és oktató munkában hasznosítható ismeretek megszerzése. A száz pont ehhez fizetett szabadságot és államilag finanszírozott felsőoktatási fél éveket biztosít. Az életpálya elismeri ennek a hivatásnak a szellemi és fizikai nehézségeit, azt a tényt, hogy a pedagógus munkaterhei az átlagnál nehezebbek, az átlagnál jobban megterhelik az érintettet. Ez az elismerés az életpályához kapcsolódó kulturális, egészségügyi szolgáltatásokban, üdülési lehetőségekben, nyugdíj-kedvezményekben jelenik meg. A száz pont szerint a pedagógus juttatási rendszere áll:

- az úgynevezett garantált illetményből,
- az átlagon felüli munkateljesítmény elismerését biztosító keresetkiegészítésből,

- meghatározott feladatokhoz kötődő pótlékokból és a többletanításért járó óradíjból. A száz pont a juttatási rendszer részeként a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottnál rugalmas nyugdíjba vonulást tesz lehetővé. A száz pont biztosítja a pedagógusok rendszeres szűrővizsgálatát, és amennyiben itt feltárnak valamilyen rendellenességet, annak soron kívüli kezelését.

A száz pont visszatér a korábbi munkaidő-beosztásra. Ennek lényege, hogy a munkaidőt kétfelé választja: a gyermekekkel, tanulókkal közvetlen foglalkoztatásra fordított időre, vagyis a kötelező órákra, és az efeletti, az egyéb feladatok ellátásához rendelkezésre álló időre. Visszatér a korábbi gyakorlathoz, munkakörhöz rendelve meghatározza a heti kötelező órák számát, és elismeri, hogy az afölötti munka többleteljesítmény, amelyért ellenszolgáltatás, óradíj jár. A száz pont ismét bizalmat szavaz az intézmény vezetőjének. Visszaadja a teljes körű munkáltatói jogát, rábízva, hogy milyen módon szervezi meg az intézmény működését, hol láttatja el a pedagógusokkal a feladatokat.

A finanszírozás rendje

A száz pont szerint a finanszírozás három forrásból történik: a központi költségvetés által nyújtott támogatásból, a fenntartói hozzájárulásból és az intézményi bevételből. A finanszírozás középpontjában az úgynevezett "alap-hozzájárulás" áll, mely egységesen megillet minden intézményfenntartót. Az "alap-hozzájáruláshoz" kiegészítő normatívák kapcsolódnak, elismerve azokat a feladatokat, amelyek megszervezéséhez többletforrások szükségesek. Az "alap-hozzájárulás" az egy teljesítménymutatóhoz kapcsolódó összeg. A teljesítménymutatót a közoktatásról szóló törvény paraméterei alapján lehet meghatározni:

- óvodai csoport, iskolai osztály, kollégiumi csoport átlag gyermek- és tanulói létszámához
- hozzárendelve az egy csoportra, egy osztályra előírt foglalkozások heti idejét, valamint
- a pedagógusok heti kötelező tanóráinak a számát. A teljesítménymutató lényegében egy pedagógus-álláshelyet fejez ki. A teljesítménymutató fedezi annak és közterheinek legalább 70%-át.

Az egyes feladatokhoz rendelhető kiegészítő hozzájárulásokat is szektorsemlegesén lehet leosztani. Ezek a források elismerik, hogy meghatározott feladatok megszervezéséhez nagyobb kiadások párosulnak. E körbe tartozhat például a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátása, a tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók ellátása, a hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás. E körbe tartozik a tankönyv és az étkezés támogatása is.

A központi költségvetés által nem fedezett kiadásokat a fenntartónak kell előteremtenie. Ezért a nem állami, nem önkormányzati intézményfenntartó bevételekre tehet szert. Az ingyenes szolgáltatási kötelezettség csak az önkormányzati feladatellátásban áll fenn. Az önkormányzati feladatellátásban részt nem vevő intézmények ellenszolgáltatást kérhetnek a tanulóktól, illetve a szülőktől. Az önkormányzati feladatellátás finanszírozásában valamennyi önkormányzatnak részt kell vennie, függetlenül attól, hogy tart-e fenn intézményt, vagy sem, és függetlenül attól, hogy milyen a lakossági összetétel. Ez a közös teherviselés alapozhatja meg az önkormányzati feladatellátás zavartalanságát. Nem terheli a befizetési kötelezettség az önkormányzatot, amennyiben hátrányos helyzetű, munkanélküliséggel sújtott a település. A kötelező társulásban részt vevő önkormányzatok befizetést teljesítenek, járási szintre. A járási társulás a befolyt pénz meghatározott arányát tovább utalja regionális szintre, illetőleg országos szintre. A továbbutalt összegek járulnak hozzá a regionális feladatszervezéshez. Országos szinten létrejön egy alap, amelyen keresztül az összeg visszaosztásra kerül azokhoz a járási közoktatási társulásokhoz, amelyek területén hátrányos helyzetű, munkanélküliséggel sújtott település működik.

Kiegészítő támogatásra válnak jogosulttá az egyházak, és más nem állami nem önkormányzati intézményfenntartók, amennyiben a kormánnyal közoktatási feladatok ellátására megállapodást kötnek, illetve egyoldalú nyilatkozattételre jogosultak. A kötelezett ebben az esetben a központi költségvetés. Kiegészítő támogatásra jogosult a katolikus egyház a Vatikánnal kötött megállapodás kapcsán. A járási közoktatási társulások közoktatási megállapodást köthetnek a nem önkormányzati intézményfenntartókkal. Ebben az esetben a megállapodásból biztosított

[Ide írhat]

támogatásnak kell garantálnia az önkormányzati feladatellátás ingyenességének megfelelő szolgáltatások megszervezését.

A gyermek mindenk felett álló érdeke

A száz pont a szabályozás során figyelembe veszi az aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket, amelyek közül kiemelkedik a Gyermek jogairól szóló Egyezmény. Az Egyezmény irányadó rendelkezései beépültek a száz pontba: az intézmények a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenk felett álló érdekét veszik figyelembe; az ítélőképessége birtokában lévő gyermek számára biztosítani kell, hogy minden őt érdeklő kérdésben szabadon kinyilváníthassa véleményét, amelyet korára és érettségi fokára, kellően tekintetbe kell venni; a gyermeknek joga van a véleménynyilvánítás szabadságára; tiszteletben kell tartani a gyermek gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadságát; a gyermeket nem szabad alávetni magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig becsülete vagy jó hírneve elleni jogtalan támadásnak. A száz pont biztosítja az Egyezményben vállalt szülői jog érvényesülésének garanciáit is: a szülőknek közös a felelősségük a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért.

Szüdi János